

чи інша форма власності створює (або не створює) сприятливі умови для вирішення загальнодержавних проблем, мірою яких є добробут кожного окремого члена суспільства — саме це має бути вихідною умовою для вирішення питань щодо темпів та обсягів приватизації, і відповідно, й для формування державних інститутів, які повинні забезпечувати самодостатність національної економіки.

Ю. В. Литюга, аспірант,
Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана

ТЕОРІЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПОВЕДІНКИ ПІДПРИЄМСТВА

Розглянуто розвиток теорії інвестиційної поведінки підприємства, як основи мотивації до інвестиційної діяльності

Development of theory of investment conduct of enterprise is considered, as base of motivation to investment activity

Багатогранність інвестиційної діяльності як соціально-економічного явища вимагає постійного вдосконалення та розвитку науково-теоретичних і методологічних засад управління нею.

Теорія інвестиційної поведінки підприємства заснована на уявленні, що кожний суб'єкт господарювання намагається максимізувати ефект своєї інвестиційної діяльності. Досягнення такого ефекту стимулює підприємства до подальшого інвестування. Отже, інвестиційна поведінка підприємства формує систему його мотивації до інвестування на всіх етапах життєвого розвитку.

Теорія інвестиційної поведінки підприємства є досить новою, хоча спроби її дослідження були здійснені ще класичною школою, зокрема Н. Сениором. Його інвестиційна теорія базується на «теорії утримання», тобто поведінці суб'єкта, який утримується від невиробничого використання коштів заради здійснення реального інвестування, яке має віддалені результати.

Більш поглиблено вивченням теорії інвестицій займалися неокласики, насамперед І. Фішер. Він визначив, що економічний суб'єкт у своїй господарській діяльності керується суб'єктивними мотивами, орієнтованими на максимізацію доходів (ефектом доходів). Вибір між споживанням і заощадженням залежить від ринкової ставки процента, яка дасть можливість отримати більші доходи в майбутньому.

Вагомого значення проблемі теоретичного обґрунтування інвестиційної поведінки підприємства надавав Дж. Кейнс. Він виходив з того, що інвестиційна діяльність визначається двома чинниками: рівнем заощаджень і граничною ефективністю інвестування, що залежить від процентної ставки кредитного ринку.

В працях Е. Домгара, Р. Харрода підкреслюється, що підприємство знаходиться у стані довгострокового динамічного зростання, коли забезпечується повне використання ресурсів.

Суттєво розширили мотивацію здійснення інвестиційної діяльності підприємством інституціоналісти. Вони запропонували включити в систему мотивації неекономічні чинники, довівши що вони, у виборі індивідуальних інвестиційних рішень, інколи виконують пріоритетну роль.

Важливими для розвитку підприємства і його інвестиційної діяльності є й висновки теорії детермінованого хаосу, оскільки підприємство є відкритою системою і активно взаємодіє із суб'єктами середовища своєї життєдіяльності взагалі, та інвестиційного ринку зокрема. Поведінка інвесторів відповідно до цієї теорії є обмежено раціональною, оскільки існує інформація, яка є значущою для прийняття рішення.

З розвитком глобалізації та інтерналізації економіки у 90-ті роки ХХ ст. з'явилась електрична теорія, в межах якої Дж. Даннінг та Р. Нарула проаналізували концепцію шляхів інвестиційного розвитку підприємства в залежності від рівня індустріалізації країни.

Теорія інвестиційної поведінки підприємства отримала розвиток і в роботах І.Бланка. На засадах наукових узагальнень він сформував модель інвестиційної поведінки підприємства у розрізі конкретних етапів проведення його інвестиційної діяльності, яка включає такі елементи [1]:

- мотивація накопичення власних інвестиційних ресурсів. Прибуток дає можливість підприємству задовольнити поточні потреби та сформувати заощадження, які повинні бути інвестовані, для того щоб давати нові надходження. Отже, інтенсивність накопичення є функцією доходу підприємства;

- мотивація використання накопиченого капіталу в інвестиційному процесі. Надлишок накопиченого капіталу формує не тільки інвестиційні ресурси підприємства, а й страховий запас грошових коштів. Важливим критерієм перетворення накопичень в інвестиції виступає ставка відсотку, яка формується на фінансовому ринку, яка повинна бути нижчою норми інвестиційного прибутку підприємства;

- мотивація альтернативного використання реальних чи фінансових інвестицій. Важливим критерієм, який визначає вибір виступає рівень очікуваного чистого інвестиційного прибутку. Перевагою реального інвестування є інтенсивність амортизаційних потоків, а фінансового — більш високий рівень ліквідності;

- мотивація здійснення внутрішніх та зовнішніх інвестицій. Альтернатива визначається в залежності від стратегії розвитку підприємства, стадії життєвого циклу, необхідності зростання чи диверсифікації операційної діяльності, ризиків;

- мотивація альтернативного проведення інвестування на вітчизняному чи міжнародному ринках. Формується на теорії міжнародного руху капіталу, та базується на порівняльних перевагах ринків.

Синтезуючи наведені результати дослідження основних наукових положень інвестиційних теорій підприємств, можна сформувати сучасну інтеграційну теорію. Вона переважно спрямована на мотивацію

здійснення фінансових інвестицій і пов'язана з розвитком теорії оптимізації параметрів доходності та ризику портфелів цінних паперів окремого інвестора на різних етапах фінансового інвестування.

Практичне застосування інтеграційної теорії інвестиційної поведінки проявляється в стратегічному управлінні інвестиційною діяльністю. Під ним слід розуміти систему довгострокових цілей інвестиційної діяльності підприємства, визначених загальними задачами його розвитку та інвестиційною ідеологією, а також вибір найбільш ефективних шляхів досягнення поставлених цілей.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бланк И. А. Основы инвестиционного менеджмента. В 2-х томах. — К.: Ника-Центр, 2004.
2. Татаренко Н. О., Поручник А. М. Теорії інвестицій: Навч. посібник. — К.: КНЕУ, 2000. — 160 с.
3. Ястремська О. М. Інвестиційна діяльність промислових підприємств. — Х.: Інжек, 2004. — 486 с.

О. М. Малиш, аспірант,
Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана
викладач Нікопольського економічного університету
(чернігівська філія), економічний консультант

ФОРМУВАННЯ МЕТОДОЛОГІЇ ЕКОНОМІЧНОГО УПРАВЛІННЯ РИНКОВОЮ ПОВЕДІНКОЮ ПІДПРИЄМСТВА

Анотація

Дослідження присвячено формуванню теоретичних і методологічних основ системи економічного управління взаємодією підприємства в ринковому просторі. Пропоновані підходи мають створити наукове підґрунтя для обґрунтованої взаємодії з підприємства з учасниками його ринків.

Summary

This research is devoted to formation of theoretical and metodological approaches of economic-based management system for enterprise's behaviour in its market space. Implementation of proposed methods facilitates to build the stientific ground for effective interaction between the enterprise and its surrounding.

Аналіз та синтезування наукових напрацювань вітчизняних і зарубіжних вчених-економістів дають підстави стверджувати, що теоретичне підґрунтя управління ринковою поведінкою підприємств на